

Annotatie Agendapunt 4 Bespreken van de raadsinformatiebrief over aanvullende zomeraanpak afval en reiniging

Aan de commissie gevraagd besluit:

Kennis te nemen van de raadsinformatiebrief 'Aanvullende zomeraanpak Afval en reiniging' die op 7 augustus 2024 via de dagmail is verspreid.

Behandelend ambtenaar: 5.1, 2, e

5.1, 2, e

Kernboodschap

Het schoonhouden van de stad is een grote opgave en als college hebben we hier dan ook veel aandacht voor. Ondanks de al eerder aangekondigde inzet ging het deze zomer slecht en hebben we snel gehandeld met aanvullende maatregelen: de zomeraanpak. Er zijn veel factoren die effect hebben op het schoonniveau in de stad en of de aanpak nu al werkt is nog niet hard te zeggen. Wat we wel zien is een daling van de meldingen over huishoudelijk afval en zwerfvuil vanaf begin augustus. Dit ondanks dat het druk was in de stad en het goede weer. De eerste geluiden uit de buurt over de aanpak zijn ook positief. Wel zien we dat afvalbakken nog steeds op grote schaal worden opengebroken door verzamelaars van statiegeld.

De rattenproblematiek in de Amsterdamse Poort heeft onze volle aandacht. Inmiddels zijn er verschillende maatregelen genomen om dit op korte termijn te

verbeteren, zoals het afsluiten van de cocons waarin het afval eerder werd ingezameld en uiteindelijk het plaatsen van nieuwe ondergrondse containers. Daarover zijn nu gesprekken met bewoners van de omgeving. De GGD en de directie Afval en Grondstoffen hebben goed contact en doen hun uiterste best om samen de situatie te verbeteren.

Aanleiding bespreking

Het CDA heeft de raadsinformatiebrief over de zomeraanpak geagendeerd met de volgende onderbouwing:

'De afvalproblematiek en daardoor veroorzaakte rattenplaag blijven jarenlange hardnekkige problemen die een negatieve invloed hebben op de leefbaarheid in de stad. De CDA-fractie wil deze kwestie bespreken om mogelijke maatregelen te verkennen en bij te dragen aan een oplossing voor de situatie die jarenlang de stad in de greep heeft. Daarnaast wil de CDA-fractie weten of het college, na het uitroepen van de noodtoestand door de GGD, de noodzaak ziet tot een aanscherping van afvalbeheer in relatie tot de volksgezondheid (bijv. het risico van de overdracht van de ziekte van Weil (leptospirose)) en hoort graag op welke wijze de samenleving hierbij wordt betrokken (<https://www.parool.nl/amsterdam/ggd-luidt-noodklok-rattenplaag-in-amsterdam-zuidoost-is-nog-nooit-zo-erg-geweest~b7f9504b>)'

Vragen vanuit de raad

Inbreng Geert Noordzij (PvdA):

- Gaat woensdag langs in Amsterdamse Poort om te kijken mbt de rattenoverlast daar + nieuws rondom de GGD/ rattenplaag, zal daar zeker naar vragen
- Hoe staat het er nu voor met geld dat eerder naar de afvalaanpak gegaan is in de begroting, hoe staat het er nu voor en wat loopt er nu nog?

De vier miljoen aan SUP-middelen die voorafgaand aan de Voorjaarsnota in de raadsvoordracht zijn voorgelegd worden op dit moment uitgegeven aan de maatregelen die toen zijn benoemd. De maatregelen zijn in uitvoering en dit loopt.

- Veel aandacht voor binnenstad, maar ook zorgen over Noord, Zuidoost en Nieuw-West

Het centrum was deze zomer het duidelijk zichtbaar als probleem, ook omdat veel van het toerisme daar nog is geconcentreerd. De aanpak in deze brief is daarom voornamelijk op centrum gericht, maar we weten dat het ook in de andere stadsdelen een opgave is. Er is vanuit de reguliere aanpak ook nadrukkelijk aandacht voor deze stadsdelen. We zetten daar sinds dit jaar bijvoorbeeld in ieder stadsdeel een extra veegploeg in. In stadsdeel Zuidoost start binnenkort een proef met het doneren van blikjes en flesjes met een statiegeld-inleverzuil, de proef is in voorbereiding. We verwachten in oktober de statiegeld-inleverzuilen te plaatsen.

- Bij Kadoelen en Molenwijk wordt afval gedumpt vanuit andere gemeenten zoals Zaandam, is daar aandacht voor?

Daar is zeker aandacht voor. In de commissie DC van 13 juni 2024 is de raadsbrief over misbruik door bedrijven en grofdumpingen behandeld. Bijlage 3 gaat over grofdumpingen en op pagina 10 daarvan staan de dumpplekken die we zoal in Noord zijn tegengekomen. Daar staan deze twee locaties ook bij. In de daaropvolgende behandeling in de gemeenteraad van juli is mede door u, een motie over aangenomen. Dit is alleen niet iets dat in de zomer verergerd dus is geen onderdeel van de zomeraanpak.

- *Statiegeld: er zijn speciale gele bakken voor blikjes zodat mensen die het nodig hebben daarbij kunnen, is daar contact mee hoe dat gaat?*

Ja, we hebben contact met de partij die deze gele bakken levert. Ze zijn zelf positief over de werking van de bakken. Vanuit de gemeente gaan we proberen doen met deze bakken tijdens evenementen, waaronder de marathon van Amsterdam, en naar verwachting vanaf oktober in Zuidoost.

Inbreng Marja Lust (D66):

- *Benieuwd of wethouder als iets kan zeggen over effectiviteit van de tijdelijke zomermaatregelen, specifiek:*
 - *Er wordt strenger gehandhaafd op aanbieders afval, heeft dat al effect? Bieden mensen hun afval netter aan?*

Over het effect van het toewijzen van extra handhavers aan de zomeraanpak, valt nu nog te weinig te zeggen. Wat we wel zien is dat de bovengrondse containers goed

worden gebruikt, ook al is het (nog) niet verplicht. We zien dat hierdoor verschillende plekken (bijvoorbeeld bij de hoek Nieuwe Kerk, Nieuwezijds Voorburgwal) de openbare ruimte hierdoor een stuk schoner is.

- Zijn er al eerste bevindingen ten aanzien van de rolcontainers in het Vondelpark?

Statiegeldcontainer in Vondelpark: De eerste bevindingen laten zien dat statiegeldverpakkingen in de container terecht komen en daar omheen bijna geen vervuiling ontstaat. We zien nog wel opengebroken bakken in de omliggende omgeving.

- Er zijn extra handhavers gezet op afval, wat heeft er moeten wijken om dit prioriteit te geven?

De drie paar handhavers die voor deze zomeraanpak beschikbaar zijn gesteld komen: 1 vanuit THOR, 1 vanuit toezichthouders algemeen, 1 vanuit de Aanpak Bijplaatsingen in het Centrum. Dit gaat ten koste van alles dat ze hiervoor deden, alleen op MORA-meldingen en overlast van verwarde personen blijven ze wel nog actief.

Inbreng Wout Deterink (VVD):

- Standpunt VVD over schone stad wel duidelijk en de uitkomsten van het AT5-panel steunen ons daarin. Hester komt als het goed is nog met uitgebreidere brief met maatregelen + middelen, zullen er vooral dan specifiek op ingaan

We komen met de begroting met een overzicht van huidige en toekomstige maatregelen. Tevens nemen we

hierin ook de adviezen van het burgerberaad mee. Het burgerberaad presenteert overigens komende maandag hun rapport: wees welkom.

- VVD wil meer middelen en de uitwerking daarvan volgt met de begroting, zal daar naar vragen hier komen we bij de begroting op terug. Daar zullen we zeggen dat we 10 miljoen (in 2 jaar) extra besteden. Maar die boodschap vertellen we nu nog niet.
- Arbeidskrapte/ personeelstekort bij Afval en reiniging: waar in de keten zit het grootste tekort, wat zijn de functies waar we echt op in willen zetten?

Krapte speelt nadrukkelijk bij handhaving, niet bij reiniging. Voor afvalinzameling geldt dat het in de zomerperiode altijd lastig is om de eindjes aan elkaar te knopen wat betreft het rooster. We hebben altijd behoefte aan chauffeurs met een groot rijbewijs. Het tekort is op dit moment alleen niet nijpend. We kunnen ook eigenlijk altijd voldoende inhuren als dit nodig is.

- Over de tijdelijke maatregelen: wat is de eerste indruk? Heeft het gewerkt?

Er zijn veel factoren die effect hebben op het schoonniveau in de stad en of de aanpak nu al werkt is nog niet hard te zeggen. Wat we wel zien is een daling van de meldingen over huishoudelijk afval en zwerfvuil vanaf begin augustus. Dit ondanks dat het druk was in de stad en het goede weer. De eerste geluiden uit de buurt over de aanpak zijn ook

positief. Wel zien we dat afvalbakken nog steeds op grote schaal worden opengebrouwen door verzamelaars van statiegeld.

Wat we wel zien is dat de bovengrondse containers goed worden gebruikt, ook al is het (nog) niet verplicht. We zien dat hierdoor verschillende plekken (bijvoorbeeld bij de hoek Nieuwe Kerk, Nieuwezijds Voorburgwal) de openbare ruimte hierdoor een stuk schoner is.

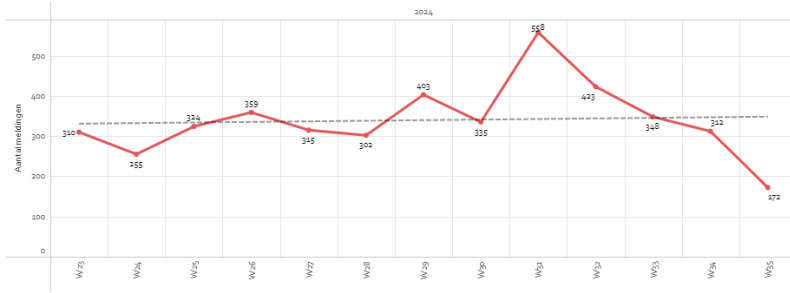
Judith Krom (PvdD) morgen een initiatiefvoorstel rondom afval en zal ze haar spreektijd gebruiken om het daar over te hebben.

Het initiatiefvoorstel is met de dagmail van woensdag 4 september verstuurd. De ambitie die wordt uitgesproken (de schoonste stad van de wereld in oktober 2025) is stevig, dat is mooi om te zien. We gaan hier serieus naar kijken en komen snel bij u terug met een reactie.

Veel voorgestelde maatregelen van het initiatiefvoorstel komen ook terug in de adviezen van het burgerberaad en daar zeggen we dan ook iets over in de stukken waar ik het in mijn mededeling over had (en die dus 24 oktober in de commissie komen).

Algemene informatie over de raadsinformatiebrief

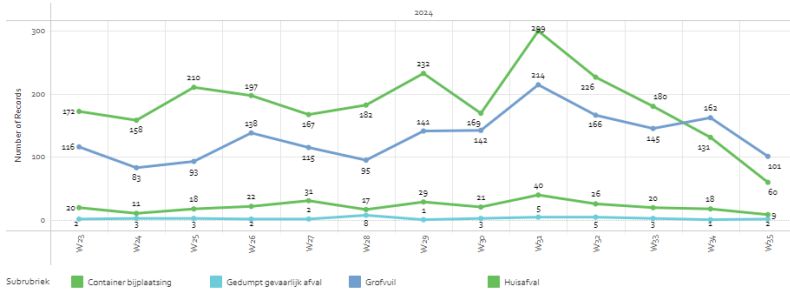
1.5 Meldingen per week totaal

1.4 Top 15 - Meldingen per straat

Straat	Aantal Meldingen
Keizersgracht	284
Singel	234
Herengracht	219
Nieuwezijds Voorburgwal	203
Prinsengracht	184
Kloveniersburgwal	177
Oudezijds Voorburgwal	164
Warmoesstraat	158
Kerkstraat	149
Amstel	134
Prins Hendrikkade	130
Gelderskade	119
Oudezijds Achterburgwal	89
Binnenkant	86
Zeedijk	86

1.3 Meldingen per week naar subrubriek

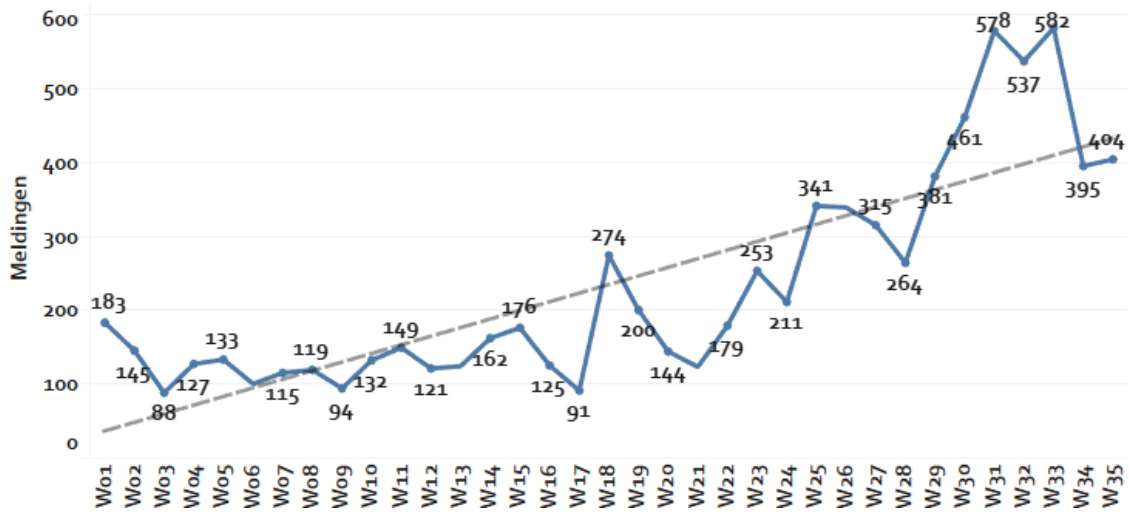

1.6 Kaart

aantal meldingen in het centrum tot en met week 35 (week van 25 augustus)

totaal aantal meldingen veeg/zwerfvuil & prullenbak is vol (ontvangen)

Aantal meldingen over zwerfvuil en afvalbak is vol in het centrum

- Waarom is nu toch besloten tot extra maatregelen (ook maatregelen waarvan eerst was gezegd dat ze niet konden, zoals bovengrondse containers)

We waren al bezig met het opzetten van een aantal van deze maatregelen. Zoals de bovengrondse containers in de Spuistraat en de doneerbakken.

In de zomer is de situatie echter sterk verslechterd. Er werd veel naar statiegeld gezocht en de zoekplek werd niet altijd netjes achtergelaten. Ook in het centrum van Zuidoost (Amsterdamse Poort) zagen we dit beeld, waarbij letterlijk elke prullenbak geheel over de grond was leeggegooid. Dat maakte dat we deze extra maatregelen versneld troffen.

En waar bovengrondse containers op veel plekken niet passen door de smalle straten (je kan er met een wagen lastig bij, ontnemt het zicht en blijft altijd in de openbare ruimte staan) was het nadeel van zakken die opengescheurd zijn groter geworden. Daarom hebben we na de Spuistraat ook gekozen voor nog 27 andere plekken voor bovengrondse containers. Bovengrondse containers hebben minder capaciteit dan ondergrondse containers en er is een grote zware auto voor nodig om ze ledigen. We ook werken aan de lange termijnoplossing zonder bovengrondse containers én zonder zakken op straat. Bovengrondse containers zijn dus niet de structurele oplossing voor het centrum en worden alleen tijdelijk ingezet daar waar het kan.

- Hoe is de zomeraanpak betaald?

Voor de zomeraanpak zijn coalitiemiddelen reiniging ingezet, er is geput uit de al extra beschikbaar gestelde middelen. Voor de reiniging dekken we de kosten uit de resterende budgetten van de reguliere Zomeraanpak en de

Aanpak Binnenstad. Voor afvalinzameling is een deel betaald uit resterende SUP-middelen (bv het legen van de bovengrondse containers) en een deel uit resterende coalitiemiddelen reiniging.

- *Hoe staat het met de opengebroken prullenbakken Afvalbakken worden nog steeds op grote schaal opengebroken door verzamelaars van statiegeld.*

Update proeven/maatregelen:

- *Proef magneten op deuren afvalbakken loopt. Is eerste indruk: positief ([Zelfsluitende prullenbakken om iets te doen aan het afvalprobleem - AT5](#)) Deze komen in elk stadsdeel.*

Ter info: het vervangen van de bakken kost naar verwachting circa € 1.000,- per bak als deze in grote aantallen besteld worden. We hebben in Amsterdam ruim 10.000 afvalbakken, een deel daarvan zou na een positieve proef vervangen kunnen worden.

NB In de raadsbrief aanvullende maatregelen staat genoemd: "magnetten op de deuren van 1.000 afvalbakken", dit klopt niet, het gaat om ca. 100 afvalbakken. Een deel van de uitvoering is gereed.

- *We verwachten op korte termijn een pilot met Statiegeld NL te starten om bulk-inzamel punten op strategische plekken in de stad te realiseren.*
- *Statiegeldcontainers in Vondelpark: De eerste bevindingen laten zien dat statiegeldverpakkingen in de container terecht komen en daar omheen bijna*

geen vervuiling ontstaat. We zien nog wel opengebroken bakken in de omliggende omgeving. De proef wordt nu uitgebreid naar het Oosterpark en Westerpak. Ook verlengen we de proef tot en met oktober. Met stadsdeel centrum zijn we in gesprek over het plaatsen van deze bakken op andere drukke plekken.

- *Beeld is wel dat het treintje goed werkt. De straten zijn schoner. Wel zien we dat afvalbakken nog steeds op grote schaal worden opengebroken door verzamelaars.*
- *In stadsdeel Zuidoost start binnenkort een proef met het doneren van blikjes en flesjes met een statiegeld-inleverzuil, de proef is in voorbereiding. We verwachten in oktober de statiegeld-inleverzuilen te plaatsen.*

Over de aanleiding die het CDA heeft gegeven voor agendering - Oorzaak afvalproblematiek rondom Amsterdamse Poort

In de oorspronkelijke situatie was in het betreffende gebied de afvalinzameling voor de deur geregeld. Bewoners konden hun afval voor de deur kwijt in containers die in betonnen cocons staan. De afvalinzameling haalde de containers drie keer per week uit de betonnen cocon en reed ze naar de omliggende weg waar ze geleegd werden. Na lediging werden de stalen containers weer teruggeplaatst. In de cocons bleef vaak afval achter. Ratten kwamen op het afval af en groeven o.a. groeven in de isolatie en dat zorgde voor verdere verzakking van de tegels. Bovendien zorgden de

stalen containers voor beschadiging aan de tegels op de loopdekken, de beschadigde tegels zorgden voor schade aan de wielen van de stalen containers. Dit resulteerde in hogere werkbelasting voor de medewerkers van afvalinzameling.

Aanpak problematiek rondom de Amsterdamse Poort

Samen met de vastgoedeigenaar (die eigenaar is van de loopdekken), woningbouwcorporatie Ymere, de directies Afval en Grondstoffen en Stadswerken, de GGD en bewoners wordt al langere tijd gewerkt aan een oplossing voor de afvalinzameling in de omgeving. Inmiddels is op vier van de zes clusters van de woningen de afvalinzameling aangepast. De containers zijn verplaatst naar omliggende straten (Bijlmerdreef, Hoogoorddreef, Abcouderpad). Dat heeft geleid tot een verbetering van de leefbaarheid en zichtbare vermindering van de ratten- en afvaloverlast op de loopdekken.

Voor één cluster heeft het stadsdeelbestuur recent met bewoners gesproken. De bewoners zijn niet akkoord met de voorgestelde definitieve locatie van de ondergrondse containers en hebben een petitie met handtekeningen overhandigd aan de verantwoordelijk portefeuillehouder Afval en Reiniging van het stadsdeel. Daarom wordt er nu voor de definitieve situatie onderzocht wat een geschiktere locatie en manier van inzamelen is die tegemoet komt aan de wensen van de bewoners. Om vooruitlopend op de definitieve situatie vast iets te doen aan de negatieve effecten van de huidige inzameling

middels de cocons zijn met ingang van 2 september de cocons afgesloten en is de afvalinzameling verplaatst naar de Flierbosdreef. Bewoners zijn daar via een brief over geïnformeerd.

Voor een ander cluster geldt dat op korte termijn gestart wordt met de (ver)bouwwerkzaamheden. Dit biedt de mogelijkheid om iets te doen aan de cocons op de loopdekken. Dat betekent dat er een vervangende manier van afvalinzameling komt. De bewoners worden daarover binnenkort geïnformeerd. Uiteindelijk komen er ondergrondse containers voor dit cluster. Dit is onderdeel van de transformatie van het gebied. Dit is het cluster waarover de GGD alarm heeft geslagen en waar nog niet door de gemeente met bewoners is gesproken over tijdelijke en definitieve oplossingen. Hier zou per 2/9 de cocons worden afgesloten maar dat is uitgesteld omdat de aannemer meer tijd nodig heeft. Op 4/9 wordt met de portefeuillehouder in het stadsdeel besproken hoe er wordt gecommuniceerd met bewoners.

Vanuit directies Afval en Grondstoffen en Stadswerken wordt verder gezamenlijk gezorgd voor extra inzet. De komende periode zullen de ketenpartners hun inzet blijven monitoren, en indien nodig, bijsturen. Voor de tijdelijke situatie worden nieuwe bovengrondse containers gerealiseerd in afstemming met bewoners. Voor de langere termijn wordt onderzocht of en waar containers ondergronds kunnen worden geplaatst

De directie Verkeer & Openbare Ruimte verzorgt de renovatie van de loopdekken, waarna deze worden afgesloten en niet meer openbaar toegankelijk zijn. Dit vergroot niet alleen de veiligheid, maar de verwachting is dat ook zwerfafval en vervuiling teruggedrongen wordt en het ook voor ratten minder aantrekkelijk wordt.

Het stadsdeel heeft een 'kerngroep tegengaan rattenoverlast' waarin onder leiding van de coördinator dierplaagbeheersing van de GGD samengewerkt wordt met Stadswerken-gebiedsbeheer en gebiedsteams. Op advies van de GGD worden door deelnemende partijen maatregelen genomen om de overlast beheersbaar te houden.

Algemene aanpak ratten

Afval op straat draagt niet bij aan de oplossing. Daarom gaan we zo snel als mogelijk af van de zakkeninzameling op straat, zowel voor huishoudens als bedrijven. Voor huishoudens doen we dat met een combinatie van ondergrondse containers, tijdelijke bovengrondse containers, brengpunten en afval op afspraak. Bedrijfsafval dient van binnenuit ingezameld te worden.